

Täysistunto

Torstai 20.10.2016 klo 15.59—19.16

2.2. Suullinen kysymys pakolaiskiintiöstä (Krista Mikkonen vihr)

Suullinen kysymys SKT 106/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Mikkonen.

Keskustelu

16.24 **Krista Mikkonen vihr:** Arvoisa rouva puhemies! Yli 110 kirkkoa ympäri Suomea on jo viikon ajan soittanut saattokelloja Aleppon uhreille, ja ne jatkavat sitä maanantaihin, YK:n päivään saakka. Maanantaiksi on myös suunnitteilla suuri rauhanmarssi Syyrian tilanteen vuoksi. Voimme auttaa sotaa ja vainoa pakenevia nostamalla pakolaiskiintiötä. Useat ministerit, viimeksi ministeri Mykkänen, ovat todenneet julkisuudessa, että pakolaiskiintiötä voitaisiin nostaa huomattavastikin, kunhan turvapaikanhakijan tilanne saadaan ensin hallintaan. Näin on sanottu. Nyt tilanne on hallinnassa, mutta tämä ei ole näkynyt teoissa. Suomi ottaa entistä vähemmän pakolaisia pakolaisleireiltä. Hallituksen talousarvioesityksen mukaan pakolaiskiintiö on 750. Syyrian sodan takia tehty aiempi korotus on poistettu, vaikka tilanne Syyriassa on vain pahentunut ja Aleppon tilanne on katastrofaalinen. Kysynkin, ministeri Risikko: missä viipyy hallituksen esitys pakolaiskiintiön merkittävästä korottamisesta?

16.25 **Sisäministeri Paula Risikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos tärkeästä kysymyksestä. Nyt haluan kuitenkin muistuttaa teitä virheellisestä tiedostanne siitä, että tilanne olisi jo hallinnassa. Meillä ei todellakaan ole vielä hallinnassa tämä maahanmuuttotilanne. Meille on saapunut kaiken kaikkiaan 36 000 turvapaikanhakijaa, ja osa heistä vielä ihan jo ensimmäistäkin päätöstä odottaa. Olen kanssanne samaa mieltä siitä, että kun me saamme tilanteen hallintaan, niin me voimme arvioida tätä pakolaiskiintiötä aivan uusilla silmillä, mutta tällä hetkellä meillä ei ole siihen mahdollisuutta. Me emme tiedä yhtään, mitä tapahtuu Turkissa. Jos Turkissa tapahtuu jotain sellaista, mikä sopimuksen rikkoo, niin meillä on tilanne täällä ihan toinen. Mielestäni se on viisautta, että me enakoimme tilannetta, mutta aivan varmasti Suomi kaikki ne sopimukset, kaikki ne sitoumuksensa täyttää ja kannamme sen vastuamme, mitä meillä tästäkin asiasta on.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

16.27 **Krista Mikkonen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Turvapaikanhakijoiden määrä on merkittävästi vähentynyt. Puhumme nyt aivan toisista luvuista

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2016 vp

kuin mistä puhuimme viime syksynä, ja ennusteet näyttävät siltä, että tällä hetkellä tilanne on jo aika lailla hallinnassa ottaen huomioon nämä maailmanlaajuiset kriisit.

Me tiedämme, että luomalla laillisia reittejä autetaan ihmisiä, jotka pakenevat sotaa ja vainoa, ja viedään pohjaa ihmissalakuljetukselta, joka on yksi suuri ongelma. Yksi tällainen laillinen keino pakolaiskiintiön nostamisen ohella on perheenyhdistämisen helpottaminen. Hallitus on kuitenkin tehnyt perheenyhdistämisestä käytännössä lähes mahdotonta ja selvittää yhä uusia tiukennuksia. Kysynkin: aikooko hallitus puuttua perheenyhdistämisen epäkohtiin ja helpottaa sitä, jotta näin saataisiin laillinen ja turvallinen reitti pakolaisille saapua Suomeen?

16.28 Sisäministeri Paula Risikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan ensiksi kommentoida tuota, että meillä pitäisi olla mahdollisuus ottaa nimenomaan niiltä leireiltä. Olen aivan samaa mieltä siitä, että se olisi kaikkein parasta, että me voisimme sitten tulevaisuudessa täsmätä sitä, ketä me pystymme tänne ottamaan, ja auttaa nimenomaan kaikkein hädänalaisimpia ihmisiä, jotka ovat tällä hetkellä siellä leiriolosuhteissa. Kyllä, näin on. Mutta meillä on sen lisäksi maahanmuuttajia, jotka tulevat tänne ihan oma-toimisesti.

Nyt puhutte tästä perheenyhdistämisestä, ja nyt pitää muistaa, että viime keväänä, kun tehtiin näitä tiukennuksia, me olimme aivan samassa linjassa koko Euroopan maiden kanssa. Suomi ei halua olla millään lailla houkuttelevampi maa kuin mikään mukaan maa. Me olemme yhdessä sopineet tästä Euroopan areenoilla, ja tällä mennään myös Suomessa. Ja se ainoa muutos, minkä me olemme tehneet perheenyhdistämiseen, on se, että nyt niin sanotut aikaisemmin muodostetut perheet tulivat tähän kategoriaan mukaan, ei ainoastaan ne, (Puhemies koputtaa) jotka perustetaan sen jälkeen kun (Puhemies koputtaa) turvapainkahnakija tulee.

16.29 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten tiedämme, ihmisiä on liikkeellä sodan ja vainon vuoksi mutta myös muista syistä. Tämä tuli meille hyvin tutuksi, kun hallintovaliokunnan kanssa viime viikolla vierailimme keskisen Välimeren pakolaistilanteeseen tutustumassa. Suuri osa ihmisistä, jotka saapuvat tällä hetkellä esimerkiksi Italiaan kaaoksessa olevan Libyan kautta, saapuu Saharan eteläpuolisesta Afrikasta. Meidän on Suomesta käsin tietenkin vaikea vaikuttaa suoraan siihen, mitä näissä kaoottisissa ja ilmastonmuutoksesta kärsivissä valtioissa tapahtuu, mutta eräs keino kuitenkin on olemassa, ja se on kehitysapu. Kysyisinkin kehitysministeri Mykkäselältä: miten näette Suomen mahdollisuudet edistää yhteiskunnallista vakautta Saharan eteläpuolisessa Afrikassa, jotta tämä eräs muuttoliikkeen juurisyy saataisiin paremmin hallintaan?

16.30 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä kysymys edustaja Parviaiselta, ja erittäin tärkeä asia. Viimeksi tänä aamuna olemme katsoneet meidän Afrikan maaohjelmia läpi juuri siitä näkökulmasta, että miten saamme enemmän aikaan siellä. Olemme keskittämässä enemmän maakohtaista apua nimenomaan Saharan eteläpuolisen Afrikan valtioihin, joiden jaloilleen nostamista voidaan tehdä erityisesti vesihuollon, jätehuollon, koulutuksen teemoilla, missä me olemme vahvoja osajia ja saamme hankkeet myös vietyä läpi. Uskon, että niu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2016 vp

koillakin resursseilla meillä on mahdollisuus saada aiempaa enemmän aikaiseksi, kun vain oikeilla tavoilla suunnataan se vielä aiempaa tarkemmin.

16.30 **Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kävimme edustaja Mikosen kanssa äskettäin Turkissa ja saimme tutustua tilanteeseen. Turkkihan on vastaanottanut 2,5—3 miljoonaa pakolaista muun muassa Syyriasta, ja nyt tilanne Mosulissa ja Alepossa näyttää olevan aika huolestuttava. Ehkä tuntuu hieman oudolta, että Suomessa ja Euroopassa johtajat eivät ainakaan julkisesti puhu siitä, millä tavalla voisimme vastaanottaa tai ainakin auttaa niitä pakolaisia, jotka tästä tilanteesta syntyvät. Varmaan on odotettavissa pahempi tilanne kuin mitä tosi pitkään aikaan. Kuitenkin myöskin Turkissa on menossa poikkeustilanteen jatkuminen, ja siitäkin Suomessa ja Euroopassa on oltu hyvin hiljaa. Tällä hetkellä tuntuu siltä, että kohta tulee tänne Suomeen myöskin turkkilaisia turvapaikanhakijoita. Miksi Suomen ulkoministeriö on hiljaa, kun Turkissa poljetaan ihmisoikeuksia?

16.31 **Ulkoasiainministeri Timo Soini** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ei Suomen ulkoministeriö ole hiljaa, eikä ole ollutkaan hiljaa. (Eva Biaudet: Hyvä!) Kerroin teille muutaman asian. Silloin kun tämä kaappaus oli, soitin aika pian sen jälkeen tietysti kollegalleni Mevlüt Cavusoglulle ja pahoittelin 300 kuollutta ihmistä, jotka tässä kaappauksessa menivät. Sanoin hänelle hyvin selvästi: Suomi kannattaa sääntöperusteista yhteistyötä, Suomi kannattaa oikeusvaltiota, Suomi kannattaa ihmisoikeuksia. Suomi on yhtynyt kaikilla kansainvälisillä foorumeilla niin YK:ssa kuin EU:ssa kaikkeen siihen, missä Eurooppa on ottanut kantaa ihmisoikeuksien puolesta, myös Turkissa. En oikein ymmärrä, miten te voitte sanoa, että Suomen ulkoministeriö on ollut tästä hiljaa. (Eva Biaudet: Teillä on ollut ainakin hyvin matala profiili!)

16.32 **Joona Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maahanmuuttopolitiikan tulee kaikissa tilanteissa olla hallittua ja sosiaalisesti oikeudenmukaista. Isommassa kuvassa, kun katsotaan tätä Euroopan tilannetta, on selvää, että tämä vaatii yhteistyötä ja yhteisiä pelisääntöjä koko Euroopan unionin alueella mutta erityisesti yhtenäisiä käytänteitä Pohjoismaiden välillä. Nyt täällä on hyvin tuotu ilmi se, että hallituksen piiristä on nyt käytetty hieman erilaisia puheenvuoroja liittyen tähän pakolaiskiintiön nostamiseen. On esitetty, että sitä pitäisi nostaa välittömästi merkittävästi. Sisäministeri täällä toteaa, että kun tämä tilanne saadaan hallintaan, niin kiintiöitä tullaan nostamaan. Olisin nyt varmistanut pääministerin sijaiselta, mikä on hallituksen linja: onko niin, että jos ja kun tilanne saadaan hallintaan, niin hallitus tulee esittämään pakolaiskiintiön nostamista merkittävästi?

16.33 **Sisäministeri Paula Risikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakin on niin, kuten äsken sanoin, että meillä ei tällä hetkellä ole hallinnassa se, kuinka paljon meille vielä tulee. Meillä on tällä hetkellä rauhoittunut tämä tilanne, mutta aivan niin kuin täällä kuulumme myöskin edustajien puheenvuoroista, me emme tiedä, mitä Turkissa tapahtuu, me emme tiedä, mitä Afrikan maissa tapahtuu. Ja kun käy Euroopan unionin kokouksissa, niin saa jonkinlaista kuvaa siitä, miten vaikea tilanne näissä maissa on. Me varaudumme ihan kaikkeen 24 tuntia vuorokaudessa, 7 päivää viikossa.

Kun tämä tilanne rauhoittuu, me voimme silloin palata tähän asiaan, voiko Suomi nostaa kiintiötä. 1 050 on ollut se meidän normaali luku, nyt se on 750. Tällä hetkellä tilanne

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2016 vp

on tämä, se on varattu ensi vuodelle, ja aivan varmasti me katsomme tätä, koska me haluamme auttaa hädänalaisessa asemassa olevia ihmisiä, mutta niillä pelisäännöillä, (Puhemies koputtaa) mitkä on yhdessä luotu.

16.35 Mikko Kärnä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aivan aluksi on syytä muistuttaa oppositiota siitä, että Suomi on ensimmäisenä maana ottanut vastaan EU:n sisäisinä siirtoina yli 600 turvapaikanhakijaa, ja se kyllä osoittaa, että me kannamme nyt tässä kysymyksessä vastuuta.

Hallintovaliokunnan vierailu Italiaan ja Maltalle oli silmiä avaava kokemus. Esimerkiksi Pozzallon hotspottiin oli edellisellä viikolla saapunut 30 henkilöä, jotka eivät olleet hukuneet Välimeren vaan tukehtuneet täyteen pakattuihin ihmissalakuljettajien aluksiin. Ihmissalakuljetus on iljettävää bisnestä, jossa ihmisten hätä muutetaan ansaintakeinoksi. Olin kysynyt hallitukselta: millaisia toimenpiteitä EU-tasolla harkitaan tähän ilmiöön puutumiseksi, ja miten suunnitellaan vakautettavaksi tilanne Libyassa?

16.35 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä edustaja Kärnä'n kysymys on aivan olennainen. Ihmissalakuljettajat, ihmiskauppiat ovat iljettävintä pohjasakkaa, joka hyötyy hädänalaisista ihmisistä ja on valmis tekemään heillä rahaa. Olen törmännyt näihin asioihin Euroopan unionissa muun muassa vieraillessani Roomassa tässä pelastusoperaatiokeskuksessa. On todella kuvottavaa, että kun sieltä lähdetään liikkeelle, mukaan otetaan pieniä lapsia, poikia ja tyttöjä, joita paritetaan kaupungeissa ja joita voidaan käyttää lapsipornossa ja joilta vielä lopuksi voidaan viedä elimet. Tällaista me emme missään tapauksessa saa tukea. Sen takia hallituksen linja on yksiselitteisesti se, että pitää luoda olosuhteita, turvapaikkoja sinne UNHCR:n alle, jossa saadaan pakolaisstatus, ja sitten voidaan siirtää tänne, eikä vaelluteta ihmisiä läpi Euroopan ja altisteta heitä näitten roistojen riistolle.

16.37 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiintiöpakolaisjärjestelmä, jossa otetaan pakolaiset suoraan sieltä pakolaisleireiltä ja sitten integroidaan kuntiin, on paljon parempi järjestelmä kuin nämä sisäiset siirrot EU-maista toisiin. Sen takia Suomen hallituksen tulisi vahvasti sekä omassa politiikassaan että EU-tasolla tukea tätä kiintiöpakolaisjärjestelmää.

Tuon Syyrian pakolaiskriisin lisäksi on todella suuri vaara, että nyt tämä Mosulin valtaus Isililtä tulee johtamaan massiiviseen pakolaiskriisiin. Kysyn: Onko hallitus varautunut tähän, sekä siihen humanitäärisen kriisiin että sitten mahdolliseen todella suureen määrään pakolaisia? Kuinka sitten tehdään? Ollaanko valmiit korottamaan pakolaiskiintiöitä siinä tilanteessa?

16.37 Sisäministeri Paula Risikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aivan niin kuin edustaja Räsänen tuossa sanoi, sehän on erittäin tärkeä niin sanottu täsmätoimi, kun saadaan valita ja ottaa täsmäten sieltä niiltä leireiltä, koska leireillä olevat ovat kaikkein vaikeimmassa tilanteessa yleensäkin. Mutta meillä ei tällä hetkellä ole täysin sellaista mahdollisuutta, koska meillä on paljon muitakin tulijoita tänne Suomeen.

Sitten tämä, niin kuin tuossa sanoitte, että olemmeko varautuneet: Me olemme varautuneet ihan kaikkeen. Me olemme saaneet siitä nyt pienen myrskyvaroituksen jo viime syksynä, mutta me olemme varautuneet paljon paljon pahempaankin tilanteeseen, joka saattaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 104/2016 vp

olla meidän edessämme. Siitä syystä meidän täytyy katsoa tätä kokonaisuutta niin tänne itse tulevien turvapaikanhakijoiden näkökulmasta kuin sitten pakolaisstatuksen omaavien, jo siellä leireillä olemassa olevien henkilöitten näkökulmasta. Kyllä me näitä ihan kaikkia katsomme ja varaudumme. Me olemme paljon paremmassa asemassa kuin vielä viime vuonna tähän aikaan, koska me olemme niin paljon saaneet tietoa tästä asiasta ja meillä on hyvät yhteistyösuhteet tuolla Euroopan areenoilla. (Puhemies koputtaa) Me saamme tietoa sieltä hyvissä ajoin, mutta paljon on vielä tekemistä.

16.39 **Emma Kari vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä on hyvin kuvattu sitä täysin kestäväntöntä humanitääristä tilannetta, joka on tällä hetkellä meneillään Syyriassa ja Euroopan rajoilla. Mutta miten Suomi on tähän historialliseen humanitääriseen kriisiin vastannut? Massiivisilla kehitysyhteistyöleikkauksilla, pakolaiskiintiön pienentämisellä, turvapaikanhakijoiden oikeusturvan heikentämisellä ja perheenyhdistämisen täysin kohtuuttomalla vaikeuttamisella. Ja tätä me kutsumme täällä vastuun kantamiseksi vaikeassa tilanteessa. Se on kaukana siitä.

Täällä kysyttiin aikaisemmin, miten me voimme puuttua tähän ihmissalakuljetukseen, tähän vastenmieliseen ilmiöön. Siihen on hyvin selvä vastaus: luomalla laillisia reittejä ihmisille turvaan. Tämä hallitus on toiminut täysin päinvastoin. Aiotteko te tarkastella uudestaan näitä perheenyhdistämisen vaikeuttamisia, jotka ovat estäneet ihmisiä pääsemästä turvaan? Ja aiotteko te avata uusia tapoja ihmisille hakea perheenyhdistämistä (Puhemies koputtaa) esimerkiksi Kabulin ja Beirutin lähetystöjen avaamisella?

16.40 **Sisäministeri Paula Risikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jokainen tietää sen, että perhe on ihmiselle tärkeä. Ja mitä nyt on tehty, kun aina viittaatte siihen, että on kiristetty, niin on ainoastaan sillä tavalla kiristetty, että perheenyhdistämisen säännöt tulevat laajenemaan myös niihin henkilöihin, jotka ovat aikaisemmin perustaneet perheen, eivätkä koske ainoastaan niin sanottuja uusia perheitä, jotka on muodostettu sen jälkeen kun henkilö on tullut tänne ja rekisteröitynyt turvapaikanhakijaksi. Ne summat, mitä edellytetään toimeentulosta, ovat ihan samoja mitä aikaisemminkin, ja tämäntyyppinen lakihan on ollut jo monta vuotta voimassa, ja nyt on vain laajennettu sitä, keitä tämä koskee. Mielestäni se on juuri sitä, mitä ollaan Euroopan areenoilla puhuttukin. Jokainen hakemus käsitellään yksilöllisesti. Jokainen hakemus katsotaan aina, että mikä on merkitys ja mikä se perheen tilanne siellä on. Tärkeää on se, että koko perheen yhteisyys säilyy tavalla tai toisella.

Kysymyksen käsittely päättyi.